

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@stm.fi

copyright@minedu.fi

Viite: Lausuntopyyntö Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkkosisältöpalvelujen rajat ylittävän siirrettävyyden varmistamisesta sisämarkkinoilla (OKM 2015-00233) 10.12.2015

IPR University Centerin lausunto

Digitaalisten markkinoiden kehittyminen on EU:n ja erityisesti Suomen talouden kilpailukyvyn kannalta hyvin tärkeää. Ehdotetussa asetuksessa säädettäisiin siitä, että kuluttajalla tulisi olla mahdollisuus käyttää asuinmaassaan tilaamiaan verkkosisältöpalveluja myös vieraillessaan tilapäisesti toisessa EU:n jäsenmaassa. Tämä tavoite on sinällään digitaalisten markkinoiden kehittymisen näkökulmasta kannatettava. Tällä hetkellä siirrettävyyteen liittyy sekä oikeudellisia että teknisiä esteitä, jotka pääasiassa johtuvat sisällöntuotannon liiketoimintamalleista ja niistä johtuvista tarpeista rajoittaa sisällön saatavuutta maantieteellisesti. Esimerkiksi elokuvatuotannon rahoitus voidaan järjestää niin, että esitysoikeudet myydään yksinoikeudella jo etukäteen jollekin maantieteelliselle alueelle rahoitusosuutta vastaan. Verkkosisältöpalvelun tarjoaja joutuu tuollaisessa tilanteessa rajaamaan käyttäjien pääsyä palveluun sekä sopimuksin että teknisesti (nk. geoblokkaus). Kuluttaja joka on ostanut palvelun asuinmaassaan, kärsii näistä rajoituksista käydessään tilapäisesti toisessa maassa, ja tämän ongelman asetus siis pyrkii ratkaisemaan.

Asetusehdotukseen liittyy tulkinnanvaraisuutta, johon toivomme ministeriön kiinnittävän huomiota ja pyrkivän lopullisen asetuksen sanamuotojen selkiyttämiseen.

Artiklassa 3 asetettaisiin palveluntarjoajalle velvollisuus tarjota tilaajalle mahdollisuus käyttää palvelua myös tilapäisesti muissa jäsenmaissa. On huomattava että käytännössä ei riitä, että tämä mahdollistetaan käyttäjien kanssa tehtävissä sopimuksissa, vaan oleellisempaa on, että tekniset esteet (geoblokkaus) poistetaan tällaisen tilapäisen käytön tieltä. Tekijänoikeuslainsäädäntömme ei yleensä velvoita oikeudenhaltijaa poistamaan teknisiä esteitä käyttäjän oikeuksien toteuttamiseksi. Oikeudenhaltijan ei tarvitse varmistaa, että tekninen suojakeino ei estä laillista kappaleenvalmistusta yksityiskäyttöön tai tietokoneohjelman varmuuskopiointia. Tässä tapauksessa on kuitenkin oleellisen tärkeää, että myös teknisellä tasolla sisältö on siirrettävissä. Muuten koko asetus jää merkityksettömäksi. Asetusehdotuksen sanamuotoa tulisi selventää siten, että artiklassa 3 todettaisiin nimenomaisesti palveluntarjoajalla olevan velvollisuus myös teknisesti varmistaa siirrettävyys.

Artiklassa 5 säädettäisiin, että asetuksen kanssa ristiriidassa olevat sopimusehdot ovat pätemättömiä. On huomattava, että sisältöjen oikeuksiin liittyvät sopimukset saattavat muodostaa hyvinkin pitkiä ketjuja alkuperäiseltä tekijältä tuotantoyhtiöiden, levittäjien ja muiden yritysten kautta palveluntarjoajalle. Nämä ketjut voivat myös ulottua EU:n lainsäädäntövallan ulkopuolelle. Ristiriitaisten ehtojen pätemättömyys sopimusketjuissa taaksepäin riittävän pitkälle tulisi varmistaa.

Helsingissä 15.1.2016

Niklas Bruun
johtaja, professori
IPR University Center

Olli Pitkänen
tutkimusjohtaja, dosentti
IPR University Center